

แน หรือ เป็แน เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ตระกูลสรไน ใช้ในการเดินทำนองในวงปี่พาทย์ หรือ วงพาทย์ และวงกลองแอวที่แพร่หลายอยู่ในล้านนา แม้ว่าล้านนาจะมีปี่ไสรไนมานานแล้ว แต่ที่ต้องเรียกสรไนเป็นแนนั้น อาจารย์ยังยุทธ ชิริศิลป์ สันนิษฐานว่า น่าจะเรียกตามชื่อที่ได้รับอิทธิพลมาจากพม่า ซึ่งพม่ามีเครื่องดนตรีประเภทเดียวกันอยู่ 3 ชนิด คือ

1. แนจี (จี) (แนขนาดใหญ่ จี-ใหญ่)
2. แนแวง (แนกลม แวง-กลม)
3. แนแห่ง (แนขนาดเล็ก แห่ง-เล็ก)

แนจี มีลักษณะคล้ายแนหลวง แต่มีขนาดเล็กกว่าแนแวง มีเฉพะเลาและลิ้นเป่า ไม่มีลำโพง

สำหรับแนแห่งนั้นมีขนาดเล็กกว่าแนจี

แนนน้อย

แนนน้อย เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าของล้านนาที่ใช้บรรเลงคู่กับแนนหลวง ซึ่งใช้ประสมวงกับวงกลองตี่นง และวงกลองเต่งถึง

ในการบรรเลงประสมวงนั้น แนนน้อยจะเป็นตัวนำเพราะเสียงดัง สามารถปรับลีลาให้เป็นทำนองหวานซึ่ง เศร้าสลด หรือตลกเฮฮาได้ดี เสียงของแนนนอยนั้นสูงพลีว ที่ภาษาล้านนาเรียกว่าเสียง “อ้าว” หรือ “ลิว” สามารถเลียนแบบเสียงธรรมชาติได้เกือบทุกอย่าง เช่น เสียงไก่ขัน เสียงคนพูด และเสียงคนร้องเพลง เป็นต้น ลีลาการบรรเลงก็มีลูกเล่นแพรวพราว มีการลื้อเหลี่ยมล้ำหน้า หรือตามหลังอย่างมีศิลปะ

เพลงพื้นบ้านที่ใช้แนนนอยบรรเลงประจำคือเพลง “แห่ียง” ซึ่งเป็นเพลงทำนองเดียวกับเพลง “ปราสาทไหว” แต่บรรเลงคนละระดับเสียง การบรรเลงของวงต้องอาศัยแนนน้อยเป็นหลัก ดังจะจำแนกให้เห็นดังนี้

ถ้าแนนนอยขึ้นเสียง โด จะเป็นเพลงแห่ียงหลวงหรือปราสาทไหว

ถ้าแนนนอยขึ้นเสียง เร จะเป็นเพลงปราสาทไหว

ถ้าแนนนอยขึ้นเสียง ซอล จะเป็นเพลงแห่ียงน้อย

ถ้าแนนนอยขึ้นเสียง ลา จะเป็นเพลงปราสาทไหว

แหนดอง

แหนดอง เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าของล้านนาที่ใช้บรรเลงคู่กับแหนด้อย ใช้ประสมวงกับวงกลองตั้งนั่ง และวงกลองเต่งถึง แหนดองมีขนาดใหญ่กว่าแหนด้อย เสียงของแหนดองจึงทุ้มต่ำ เวลาเล่นประสมวงจะเป่าเสียงเลอ ๆ คือเป่าตามทำนองหลัก ไม่มีลูกเล่นซึ่งต่างจากแหนด้อยจะมีลูกเล่นแพรวพราว

แหล่งที่มา :

สนั่น ธรรมธิ.2550. นาฏดุริยการล้านนา. เชียงใหม่ : สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.